

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK VII.

ČÍSLO 2.

Major francouzského gen. štátu BERNIS:

Hodnota zprávy v pojetí manévru.)*

A la guerre les hommes ne sont rien, c'est un homme, qui est tout.

(Korespondence Napoleonova.)

I.

Pojetí manévru a jeho základ.

Každému veliteli, ať nižšímu nebo vyššímu, jest svěřen vždy určitý úkol k provedení.

K tomu účelu disponuje silami, s nimiž musí provést takový manévr, který by mu dovolil splnit uložený úkol i přes nepřátelský odpor.

Jest tedy velitel v každém případě nucen promyslet a stanovit svůj manévr, nebo-li jest postaven před problém pojetí manévru.

Pojetí manévru jest myšlenkovou operací, v níž velitel na podkladě úvahy, založené na třech prvcích, t. j. na

na úkolu, který mu byl dán, nebo jež si byl vytkl,

na vlastních možnostech a

na možnostech nepřítelových,

dospívá k myšlence takového manévru, který odpovídá jeho vlastním možnostem a který, byv proveden přes možný odpor nepřítelův, přinesl by veliteli splnění jeho úkolu.

Tyto tři prvky jsou jediné, které třeba vzít v úvahu při stanovení manévru. Veškeré ostatní prvky, které se často považují také za prvky základní, mají jen význam druhořadý, jsou relativní povahy a tím také nemají absolutní hodnoty. Hodnota těchto druhořadých prvků jest totiž závislá na okolnostech a může býti někdy velmi závažná. Z toho pak následuje, že mohou tyto druhořadé prvky v jedné nebo druhé příčině třeba i značně pozměnit možnosti jednoho nebo druhého z obou protivníků.

Tak na příklad terén jest jedním z těch druhořadých prvků, které mají neobyčejný význam. A jako s terénem, tak jest tomu i s ostatními prvky. Význam terénu závisí od toho, k čemu ho chtějí lidé užití. Přirozená překážka má ve válce jen tehdy význam, když jeden z protivníků jí chce využít k svému prospěchu, t. j. pro útok nebo pro obranu. Dunaj bude jen v tom případě představovat překážku, bude-li hájen. Jest jasné, že ve světové válce ani Himalaya, ba ani Rýn nehrály žádnou roli, co zatím nízké pohoří remešské nabylo značného významu.

V problémech pojetí manévru, které si stanovili oba odpůrci na úseku remešském, ten ze soupeřů, který remešské pohoří držel, využíval výhod, které mu toto pohoří poskytovalo k organizaci obrany, zatím co druhý v něm viděl značnou překážku. Leč tato vlastnost terénu právě tak zde, jako všude jinde představuje koeficient, který

*) Bylo psáno francouzsky pro Voj. Rozhledy. Přeložil špkt. gen. štáb. Zd. Waldhütter.

působí u obou soupeřů v různém smyslu na prvky základní, kterými jsou vlastní možnosti a možnosti nepřítelovy. Proč pak tedy vidíme tak často, ba i ve služebních předpisech tyto druhořadé prvky umístěny v témže pořadí s prvky základními, jimiž jsou: úkol, vlastní možnosti a možnosti nepřítelovy?

Snad proto, že se nedělá vždy dosti přesný rozdíl mezi myšlenkou a způsobem, jak má být vyjádřena.

Vezměme si ještě jednou za příklad terén a předpokládejme, že máme prostudovati situaci.

Rekněme si, že logicky musí toto studium v sobě zahrnovati:

a) úkol,

b) vlastní možnosti, síly, stav, morální hodnota atd. — jak, v jakém směru a jak dalece mohou se za různých okolností změnit tyto vlastní možnosti a hlavně vlivem různého terénu?

c) takové možnosti nepřítelovy, které známe, jak, v jakém směru a jak dalece mohou se za různých okolností změnit tyto možnosti nepřítelovy a hlavně vlivem různého terénu?

A tu lze všeobecně říci, že jistá vlastnost terénu, která má vliv v určitém směru na možnosti jednoho z obou protivníků, má zároveň opačný vliv na možnosti druhého protivníka.

Kdybychom tedy studovali všeobecnou situaci v tom logickém pořádku, jak jsme ji byli nastínili, uviděli bychom, že bychom se velice často opakovali a že bychom tak byli zbytečně rozvláční. Abychom se tedy neopakovali a nebyli rozvláční, bude nutno, abychom studovali nejdříve úkol, vlastní možnosti a možnosti nepřítelovy samy o sobě bez zření na prvky druhořadé a pak teprve hodnotili prvky druhořadé, které mají vliv na oba prvky základní.

Pak nám stačí na příklad říci: „Na tomto úseku vyznačuje se konfigurace terénu těmi vlastnostmi, že nepřítel za situace, v níž jest, bude schopen klásti vítězný odpor proti jakýmkoliv útokům. To dostačí. Z toho již samo sebou vyplývá, že se takový terén pro náš útok nehodí. Tímto způsobem promluvíme o tomto prvku jen jednou na místě, abychom o něm uvažovali dvakrát, jednou při posuzování vlastních možností a po druhé při posuzování možností nepřítelových.

Leč pro tyto stylistické ohledy nesmíme pustiti s očí hlavní věc a to tu, že logické zkoumání situace se zakládá jen na třech základních prvcích, kterými jsou: úkol, možnosti vlastní a možnosti nepřítelovy. Tyto možnosti musí být studovány vždy tak, aby byl při nich vždy vzat náležitý zřetel na prvky druhořadé — relativní jako jsou terén, atmosférické podmínky, morální hodnota atd.

Tímto způsobem došli jsme k potvrzení definice pojetí manévru, které jest myšlenkovou operací, v níž velitel úvahou, založenou na třech prvcích a to:

na možnostech vlastních a na úkolu, který mu byl dán, nebo jež si byl vytkl,

na možnostech nepřítelových dospívá k myšlence takového manévru, který odpovídá jeho vlastním možnostem a který, byv proveden přes možný odpor nepřítelův, by přinesl veliteli splnění jeho úkolu.

II.

V ý z n a m p o j e t í.

Provedení! Rychle se uskuteční, když na jedno znamení se sjednotí činnosti, které jsou ve skutečnosti rozdílné a které po-

třebují k dosažení plného účinku toho, aby byly na jedno znamení nejen sjednoceny, ale také aby byla zajištěna jejich vzájemná spolupráce.

Když jsme byli takto definovali tuto myšlenkovou operaci, snažme se určití význam a dosah pojetí.

Jakmile velitel pojal svůj manévru a sdělil své rozhodnutí vykonavatelům, v tom okamžiku byly kostky vrženy. Věc je buď vyhrána nebo ztracena.

Rozhodující bitva, která ukončuje operace, není nejzávažnějším okamžikem v těchto operacích, nýbrž jest to souhrn úvah, který dá v mysl velitelově vzniknouti pojetí. Vítězství není ničím jiným než předvídaným důsledkem pojetí. Samozřejmě provedení pojetí jest nutné, neboť jinak by tato myšlenková operace zůstala jen myšlenkovou.

Pojetí a provedení — to jsou hlavní prvky válečné operace.

Leč, ať již přikládáme jakýkoli význam provedení v konečném výsledku, přece jen ani zdaleka nelze mu přičítati oné váhy, jakou má pojetí.

V organismu armádním jest týž rozdíl mezi velitelem, který stanoví pojetí manévru a vykonavatel, kteří je provádějí, jako v organismu lidském mezi mozkem, který dává podnět ku pohybům a údů, které je provádějí.

Kvalita provedení nemá toho vlivu, aby nahradila nedostatky chybného pojetí právě tak, jako síla údů nemůže vyvážit nedostatky slabého mozku.

Naproti tomu však správné pojetí bere v úvahu i slabé stránky provádění právě tak, jako soudný mozek umí využití údů někdy snad i slabých, o nichž ví, jak má na ně působiti, aby reagovaly na jeho popudy. Ovšem, že pojetí dosáhne tím lépe svého cíle, čím bude provádění vykazovati méně nedostatků.

Krátce, pojetí může snést i prostřední provedení. Byť však byla kvalita provedení jakákoliv, nemůže nikdy provedení udělati pojetí zdravým, není-li zdravé, a nemůže také zajistiti takový úspěch, který by nebyl v přímém vztahu ku pojetí.

Provedení? Jest to jen sama o sobě činnost pěchoty nebo dělostřelectva té neb oné divise, té neb oné zbraně? Aby pak tyto činnosti vedly k žádoucímu výsledku, jest třeba, aby byly vzájemně uspořádány, a ten, kdo je uspořádá, jest velitel, který jedná v důsledku své myšlenky, nebo-li podle svého pojetí manévru.

A protože provádění jest jen výslednicí individuální činnosti každého z provádějících, může míti vliv na všeobecnou akci jen cestou akcí individuálních.

Činnost provádějícího má na všeobecnou akci jen omezený vliv, a jest úměrná důležitosti úlohy, již jest provádějící pověřen. Naproti tomu má pojetí bezprostřední a přímý vliv na akci všeobecnou. K tomu třeba poznamenati, že lepší provedení u jednoho vykonavatele může vyvážit chybnější provedení u druhého. Jinak však jest tomu u pojetí. Velitelovo pojetí má vliv na vše a není zde nic, co by mohlo toto slabé pojetí nahraditi.

Ostatně již odedávna nás učí válečně zkušenosti, že pojetí jest nadřaděno provedení.

Jak často jsme viděli, že se vítězství přiklonilo na jinou stranu, jakmile se změnili velitelové. Velmi názorným příkladem k tomu slouží tažení roku 1813, kdy francouzské armády jednou byly po-

raženy a podruhé zvítězily a to podle toho, byly-li vedeny Napoleonem nebo byly-li řízeny jeho podveliteli.

Zdravý smysl národa v tom se nikdy nezmýlil — pro něj Marna znamená Joffra, Rocroi Condé-ho, Rossbach-Soubisa a Metý Bazaina.

Napoleon ve vyhnanství píše: „Generál jest hlavou, jest sám armádou. Nebyla to římská armáda, která podrobila Galii, nýbrž Cesar, armáda karthaginská nenaháněla strachu římské republice, nýbrž Hannibal a také to nebyla pruská armáda, která bránila Prusko proti třem velkým evropským mocnostem, nýbrž Bedřich Veliký.“

Generál jest hlavou, jest mozkiem, který pojímá myšlenku, a toto pojetí jest vším ve válečných operacích. Vítězství nebo porážka jsou již v zárodku obsaženy v tomto pojetí. Mnohdy i osud vlasti závisí od pojetí.

III.

Pojetí musí spočívatí na pevném a bezpečném základě.

Jestliže tedy pojetí jest vším ve válečné operaci, tu hlavním požadavkem jest, aby bylo učiněno na pevném základě. Pojetí nesmí býti výsledkem okamžitého nápadu (inspiratione), nýbrž musí se k němu dojiti buď úvahou neb aspoň při nejmenším musí úvaha vždy potvrditi správnost inspiratione.

Úvaha ostatně sama o sobě může býti rychlá, ale jest vždy třeba, aby byla, pokud možno, přesná a přilehavá.

Pojetí — výplod úvahy — bude správné a rozumové jedině tehdy, bude-li spočívatí na určitých a přesných daných hodnotách.

Lze zajisté uvažovati také o takovém pojetí, které by spočívalo na nepřesných daných hodnotách, jichž nepřesnosti a chyby by se tak šťastně vyvažovaly, že by přece bylo dosaženo úspěchu. Mnohá vítězství nejsou jiného rázu, ale jest zřejmé, že náleží k těm, jež Její veličenstvo „Náhoda“, jak řekl Bedřich Veliký, označila svým znamením. Náhoda jest veličenstvo, na jehož spolupráci nelze spoléhati a proto jedině to rozhodnutí, které se bude opíratí o jisté a přesné hodnoty, může nás bezpečně dovésti k hledanému výsledku.

Jest třeba daných hodnot, z nichž sestává náš problém, a to z úkolu, z možností vlastních a z možností nepřítelových; obě první mohou býti zjištěny, ne-li úplně přesně, tedy aspoň na tolik na kolik toho prakticky potřebujeme.

Úkol jest dán nadřazeným velitelem, a ten jej musí stanovit bez dvojsmyslnosti. Ocítne-li se velitel v takové situaci, že daný úkol jest bezpředmětný, tu bude třeba, aby si sám sobě dal nový úkol. Bude však záležeti jen na něm samém, aby úkol, jež si sám dal v mezích celkové operace, jevil se mu v mysli s veškerou žádoucí přesností a jasností.

Prvek „vlastní možnosti“ vyžaduje zřejmě ocenění. Velitel jest však všestranně umožněno, aby všechno, co se týká jeho vojska, viděl a znal; vždyť jest mu dáno k dispozici, aby se mohl o tom informovati. Bylo by proto pro velitele neomluvitelné, kdyby možností svého vojska správně neocenil. Dělník musí znáti nástroj, kterého má použiti. Generál, který by vyžadoval od svých vojsk většího úsilí než jakého jsou schopna, podobal by se tesaři, který by chtěl sekerou rozbítí kamenné pilíře mostu.

Když generál Pétain převzal v roce 1917 velení francouzské armády, nikdo od něho neslyšel stížností na stav, v jakém převzal francouzskou armádu. Začal pěstovati v ní nového ducha a vdechoval do ní novou bojovou svěžest tehdy, kdy byla zasažena až do morku nešťastným nárazem, který ji rozštěpil. Uměl přesně oceniti její zvětšující se schopnosti a nikdy jí nepřivedl do takové situace, v níž by nedosáhl přesně cíle, ježž si byl vytyčil.

Chyba velitelova v ocenění vlastních možností vedla by k chybnému pojetí a úspěch byl by již od počátku zmařen.

Leč to jest chyba, která se nemůže a nesmí státi.

IV.

Prvek „možnosti nepřítelovy“.

Jestliže by si velitel mohl učiniti stejně tak lehce přesnou představu o možnostech nepřítelových, tu by se objevil problém pojetí velice jednoduchým.

Veliteli by pak stačilo k dosažení hledaného výsledku, aby v náležitě míře využil dvou svých schopností obrazotvornosti a úsudku.

Obrazotvornost by mu usnadnila vytvořiti si v mysli jak vlastní manévry, jež by ho mohly dovésti k cíli, tak i manévry nepřítelovy, s nimiž by se mohl setkat.

Úsudek by mu dovolil porovnat manévry a vybrati si z nich jediný a to takový, který by nejlépe a nejjistěji čelil nepřátelským manévřům.

Bohužel, není tomu tak vždy. Je velice často neobyčejně obtížno přesně oceniti možnosti nepřítelovy a toto ocenění ještě dosti často vyznačuje se koeficientem nejistoty.

Nepřesnost rovná se nejistotě. Jak tedy možno stanoviti správné pojetí manévru na tak vratkém základě? Některým zdálo se to býti tak těžké, že nebrali tento prvek v úvahu. Řekli si: zvýšíme své vlastní možnosti až na minimum a půjdeme přímo k cíli. Jestliže se nám pak objeví možnosti nepřítelovy menší než naše, zvítězíme bez ztráty času spojené s vyhledáváním zpráv, jež lze tak těžko získati. Jestliže však nešťastnou náhodou se objeví tyto možnosti nepřítelovy větší, tu se může státi, že budeme poraženi, ale protože se to mělo stejně státi, nebyli bychom na tom lépe, kdybychom se to byli dříve dověděli.

Slova Napoleonova o nepříteli: „Chyťme ho při činu“ — nelze si vysvětlovati jako aplikaci této metody.

Podobná metoda by se mohla nazvati metodou ztracených příležitostí. Vyhovuje jen brutální povaze, která si ováže svaly, zatne pěstě a bije, aniž by věděla, kam a do čeho. Taková metoda neposkytuje vyhlídky na úspěch, leč proti nepříteli postiženému týmiž nedostatky.

Je-li ponechán úder náhodě nebo důvtipu nepřítelově, tu se může státi, že v určitém prostoru a v daném okamžiku se setkají jak naše, tak i nepřátelské možnosti, vystupňované na maximum. Za tohoto stavu bude snad nepřítel velice silný, kdežto kdyby naň bylo útočeno jinde, mohl by býti útok veden s většími silami než s jakými disponuje nepřítel, nebo nepřítel by mohl býti napaden při provádění manévru atd. — — —

S logického stanoviska znamená pojmouti myšlenku manévru bez úvahy o nepříteli, jakoby někdo chtěl řešiti trojúhelník jen na základě dvou daných veličin.

S mravního hlediska útočiti na nepřítele beze zpráv o něm vyžaduje snad statečnosti. Statečnost není však jediná vlastnost, která má zdobiti velitele. Nástroj, jehož velitel užívá, jest příliš drahocenný a to oč jde, jest příliš dalekosáhlé, než aby velitel s tímto nástrojem zacházel, aniž by věděl, kde, jak a na co dopadnou rány, které bude rozdávat.

Jest to nástroj, který se rychle opotřebuje a smí býti použit jen po zralé úvaze, neboť jakmile by byl jednou ztracen, vše by bylo ztraceno.

Nebude-li tedy již možno bezpečně a přesně zjistiti všechny možnosti nepřítelovy, tu bude možno aspoň vždy stanoviti přesnou hranici a to takovou, v níž by tyto možnosti byly obsaženy. Tak na příklad bude vždy možno s jistotou říci, že nepřítel nepřekročil té a té linie, a vycházejíce z této přesné základny, budeme moci bezpečně usuzovati na to, že nepřítel nebude moci býti zde nebo tam před uplynutím určité lhůty. Stejně tak bude často možno stanoviti nejvyšší hranici počtu vojsk, které bude moci nepřítel v dané době přesunouti z jednoho prostoru do druhého.

Velitel, který vezme za základ k svému pojetí tuto nejvyšší mez, jistou a přesnou, zahrnující v sobě největší počet možností nepřítele na místo jeho skutečných, bude jist, že do své úvahy nepomenul zahrnouti nic, co by mu mohlo konečný výsledek úvahy zkaziti. Naopak bude jist, že řešení, které bude spočívat na této nejvyšší mezi, bude také spíše odpovídati skutečnosti.

„Jsem zvyklý mysliti tři až čtyři měsíce předem na to, co mám dělati“ — pravil Napoleon „a počítám na nejhorší.“

Tím nejhorším — zde jsou právě možnosti nepřítelovy, pro něž stanovíme mez, o níž víme, že ji nepřítel nemůže překročiti.

Mezi touto nejvyšší mezi možností nepřítelových, kterou jsme si stanovili na podkladě zpráv, a mezi skutečnými možnostmi nepřítelovými bude nutně jistý rozdíl.

Jestliže velitel bude špatně zpraven, tu tento rozdíl bude tak rozsáhlý, že značný počet řešení, která by mohla vésti ve skutečnosti k cíli, bude považován za nejistý. Nakonec snad nezůstane žádné, jež by mohlo vésti k cíli.

Jestliže bude velitel lépe zpraven, tu nejvyšší předpokládaná mez možností nepřítelových přiblíží se jeho skutečným možnostem a tím také i počet možných řešení se pro něj rozšíří.

Naproti tomu, když by se nám dařilo dobře a zprávy o nepříteli by vystihovaly plně skutečnost, ocitli bychom se v ideálním případě, jež vystihl Monluc svým známým aforismem „Si l'ost savait, ce que fait l'host, l'ost battrait l'host.“¹⁾

Zajisté, že nebude lze snížit na minimum tento rozdíl mezi věrnou skutečností a skutečností pomocnou bez pracného, obtížného, ale nutného vyhledávání. Běda veliteli, který by se dal odstrašiti těmito obtížemi. Nikdy neví, ať jest již jeho síla jakákoliv, jaké překvapení by mu mohla přinést podobná nedbalost.

Ludendorff dne 15. července 1918, jsa si jist sám sebou, snaže se, aby povzbudil pozornost francouzské armády v Champagni, a pokládaje za dostatečné zprávy, které o ní měl, nestál o získání zpráv dalších. Jest známo ono krvavé překvapení, jehož se stal

¹⁾ Kdyby nepřítel věděl, co dělá jeho protivník, nepřítel by protivníka porazil, čili kdyby jedna strana věděla, co dělá druhá, porazila by ji.

obětí. Stalo se totiž, že jeho protivník použil právě opačné metody než byla jeho, a tak dne 15. července přihodil se paradoxní případ, kdy baterie útočnickovy byly překvapeny nepřátelskou proti-přípravou.

Srovnáme-li v problému pojetí oba prvky, a to vlastní možnosti a možnosti nepřítelovy, tu dojdeme k závěru, že jsou rovnocenné. Stanovení hodnoty prvku „možnosti nepřítelovy“ jest nesporně delikátnější a vyznačuje se vždy tou vadou, že jeho hodnota systematicky neodpovídá dané skutečnosti, ale že ji převyšuje. Dále tento prvek, jenž je nezbytný a jejž lze tak nesnadno zhodnotiti, má ještě jinou zajímavou vlastnost, totiž tu, že velitel nemá na něj žádného vlivu.

Velitel, jakmile obdrží takový všeobecný úkol, který se mu zdá velice spleťitý, může zmenšiti obtíže spojené s jeho prováděním v té příčině, že si stanoví mezicíle a to takové, že postupným jich realizováním přiblíží se ke konečnému cíli.

Taktéž někdy bývá možno veliteli působiti v dosti značné míře na hodnotu prvku „vlastní možnosti“. Posečká na příklad, až bude povolán nový ročník, až bude dodán nový materiál, urychlí nebo zlepší výcvik u náhradních těles, změní velitele, zvýší morálku svých vojsk, využije co nejvíce výhod, které mu mohou poskytnouti druhořadé prvky jako jsou atmosférické poměry, terén a pod.

Naprosto mu však uniká, ponecháme-li stranou sám boj, jakýkoli vliv na možnosti nepřítelovy. Pokusy o snížení morálky nepřítelovy nedaly ve většině případů kýženého výsledku v době, kdy ještě morálka nepřítelova nebyla dotčena.

Z tohoto důvodu může býti tento prvek hodnocen jen podle jeho vlastní ceny a nelze na něm ničeho změnit. Právě tato stálost prvku možnosti nepřítelovy, na nějž vyjímajíc boj, nelze působiti, dává mu zvláštní význam v pojetí plánu velitele.

Pomocí sblížení stálé hodnoty prvku „možnosti nepřítelovy“ s proměnnou hodnotou prvku „vlastní možnosti“ (jíž sami disponujeme), bude nám teoreticky možno stanovit úkoly, které budeme moci provést a také ty, které provést nebudeme moci. Ze sblížení této hodnoty se stanoveným úkolem lze usuzovati na to, jaké prostředky jest nutno shromáždit, abychom mohli dostáti úkolu.

Tato úvaha, která se již na první pohled zdá spleťitou, jest také i v praksi delikátní. Jest to problém velitelský a ještě nikomu nenapadlo, že by umění veletí bylo věci snadnou.

Jako názorný příklad řešení tohoto velitelského problému lze uvést rozhodnutí generála Pétaína. Pétaínovi bylo uloženo vyhnati nepřítel ze země nebo ho porazit, což jest ostatně jedno a totéž.

Srovnáním svých vlastních možností se zvětšenými německými možnostmi (po pádu carské říše) došel generál Pétaín k závěru, že úkolu, vyhnati vetřelce ze země, nelze na tu dobu provést. Bylo tedy rozumným řešením posečkati potřebnou dobu až by se poměr mezi oběma možnostmi změnil. A tento poměr měl se změnit teprve tehdy, až by spojenecké síly byly doplněny posilami americkými a až by výzbroj Spojenců (dělostřelectvo a tanky) byla zesílena.

Ovšem tyto veliké možnosti nepřítelovy nesměly zůstatí nezměněny, a protože nebylo možno je zeslabiti nejednou, bylo třeba prováděti během roku 1917 vysilující akce, které přivedly na scenář Ludendorffovu strategii. Akce začaly se 15. července r. 1918, kdy Němci

měli v záloze 80 divisi (z toho bylo 45 čerstvých), a skončily se v listopadu, kdy německé možnosti se scvrkly na 17 divisi v záloze (z toho jen byly 2 čerstvé). Přiblížil se tedy okamžik, kdy byl nepřítel vydán na milost poslednímu úderu. Nečekal však na hodinu kapitulace v širém poli, která se neodvratně blížila, a spojenečtí velitelé pamět-liví více prolité krve, než své vlastní slávy, nechali ho odejiti.

A tak až do konce války jasné a přesné pojetí vyplývalo stále z důkladného zkoumání daného cíle, vlastních možností a možností nepřítelových.

Jest tedy pojetí manévru ve válce vrcholným činem, v němž v zárodku se tvoří vítězství nebo porážka. Provedení, ať by již bylo jakkoli skvělé, nemůže nahraditi vady pojetí.

Pojetí musí nutně spočívat na třech prvcích. Dva z nich mají hodnotu skutečnou, kterou lze bez obtíží zjistiti. Třetí prvek naproti tomu lze těžko vyhotoviti, a jest téměř vždy velice obtížné stanovit jeho skutečnou cenu. Proto, aby pojetí spočívalo na úplném základě, jest třeba dáti prvku „možnosti nepřítelovy“ hodnotu pomocnou, která by byla přesná a jistá, ale vyšší než jest jeho hodnota skutečná. Tímto způsobem pojetí, založené na této pomocné hodnotě, bude tím spíše vyhovovati skutečné situaci a možnostem nepřítelovým.

Jestliže rozdíl mezi hodnotou pomocnou a hodnotou skutečnou bude značný, tu může se státi, že problém nebude nám moci přinést žádného řešení, které bychom mohli přijmouti.

Čím však bude tento rozdíl menší, tím se zvětší počet možných řešení, která nás povedou k hledanému cíli. Tím bude tedy pojetí jednodušší.

Podplukovník gen. štábu JIŘÍ BIRULA:

Velká bitva u Lodže r. 1914.

(Pokračování.)

Po úspěších 2. a 5. armády zamýšlel velkokníže Nikolaj vtrhnouti do Slezska. Pokládal však mezeru mezi armádami na Němenu a na Visle za příliš povážlivou a nedostatečně chráněnou a proto se rozhodl utvořiti z narevské skupiny (I. Turk. a VI. armáda) a z nově utvořených dvou sibiřských sborů (V. a VI.) a 2 jezdeckých divisi novou armádu, která by kryla pravé křídlo jižních armád při příštím postupu do Německa. Velitelem této armády ustanovil generála Rennenkampfa.

1. a 10. armádu sloučil v jednu s číslem 10. pod velením generála Siversa.

Nová armáda, která se měla soustřediti v pásmu Cechanov—Plonsk, byla pojmenována č. 1.

Dne 27. října direktivou vrchního velitele nařizuje se armádám obou skupin pokračovati v postupu kupředu, zatím co Hindenburg a velitel 1. rakouské armády, majíce před sebou pevnou ruskou frontu, se rozhodli ustoupiti na hranice.

Leč již dne 29. října Nikolaj Nikolajevič nařídil zastaviti pronásledování nepřítele pro nepříznivou polohu krajních armád celého ruského rozčlenění, které by mohly býti odděleně poraženy.

Křídelním armádám nařizuje: